నా యెఱుక

శ్రీ ఆదిభట్ల నారాయణదాసు స్వీయ చరిత్ర

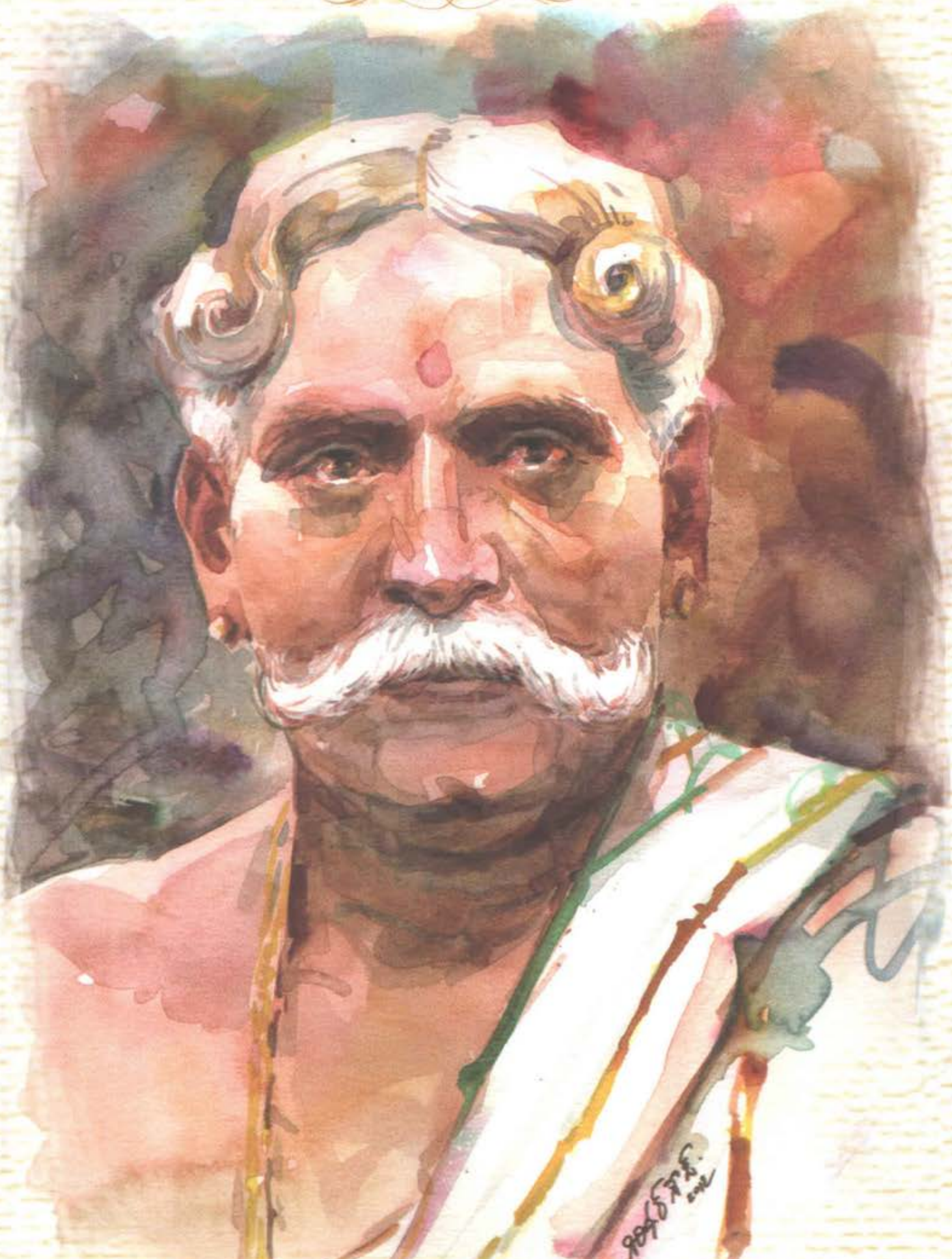

నా యెఱుక

శ్రీ ఆదిభట్ల నారాయణదాసుగారి స్వీయ చరిత్ర

సంపాదకుడు

మోదుగుల రవికృష్ణ

తెలుగు లెక్చరర్

ఆర్.వి.ఆర్. విద్యా కళాశాల

గుంటూరు - 6

సెల్ : 9440 320 580

మిత్రమండలి ప్రచురణలు

గుంటూరు - 522 004

NAA YERUKA (Autobiography)
SRI ADIBHATLA NARAYANDASU

నా యెఱుక
శ్రీ ఆదిభట్ల నారాయణదాసు స్వీయచరిత్ర

సంపాదకుడు

మిత్రమండలిచే ప్రథమ ప్రచురణ
జులై 2012

వెల : **రూ. 150.00**

ముఖచిత్రం : రాయన గిరిధర్ గౌడ్

టైటిల్ డిజైన్ : ఎ. గిరిధర్

డి.టి.పి.
లక్ష్మీప్రసన్న గ్రాఫిక్స్, డొంకరోడ్, గుంటూరు.
సెల్ : 98660 16690

ప్రింటర్స్
శ్రీశ్రీ ప్రింటర్స్, మసీదుసందు
ఏలూరు రోడ్, విజయవాడ

ప్రతులకు
1. మోదుగుల రవికృష్ణ
26-19-10, '0' లైన్,
మెయిన్‌రోడ్, ఏ.టి. అగ్రహారం
గుంటూరు - 522 004
సెల్ : 9440 320 580

2. నవోదయ బుక్ హౌస్, కాచిగూడ, హైదరాబాద్

3. విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్ అన్ని శాఖలు

శ్రీ గుమ్మడి రాధాకృష్ణమూర్తి

ఆరోగ్యం అంతంత మాత్రం.
ఏమంత భాగ్యశాలి కాదు.
అయినా గుమ్మడిగారి ఘనకార్యాలు
నిజంగా ధన్యకార్యాలు.
మురికికూపాన్ని పవిత్రక్షేత్రంగా మార్చారు.
శ్మశానాన్ని సుందర ఉద్యానవనం చేశారు.
స్వధర్మ సేవా సంస్థతో
ధర్మజ్యోతులను ప్రదీప్తం చేస్తున్నారు.
మనోసంచారం చేస్తున్న
ఇంకా ఎన్నో ప్రణాళికలను
అన్నమయ్య సేవాసమితి ద్వారా
ఆచరణలోకి తెచ్చే అవకాశం కోసం
శ్రమిస్తున్న గుమ్మడిగారికి
శుభాకాంక్షలు.

– మిత్రమండలి ప్రచురణలు

విషయసూచిక

1.	మనవి మాటలు :	మోదుగుల రవికృష్ణ	7
2.	తెలిచిన పుస్తకం :	డా॥ యు.ఏ. నరసింహమూర్తి	14
3.	అధ్యాయం - 1		23
4.	అధ్యాయం - 2		47
5.	అధ్యాయం - 3		55
6.	అధ్యాయం - 4		60
7.	అధ్యాయం - 5		78
8.	అధ్యాయం - 6		147
9.	అధ్యాయం - 7		171
10.	నా మాట	శ్రీ ఆదిభట్ల నారాయణదాసు	207
11.	అనుబంధం - 1		
	హరికథ :	శ్రీ ఆదిభట్ల నారాయణదాసు	210
12.	అనుబంధం - 2		
	మొదటి భాగం :	అజ్జాడ అన్నయ చైనులుగారు	212
		శ్రీ పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు	
	రెండవ భాగం :	అజ్జాడ అన్నంభొట్లుగారు	214
		శ్రీ చెళ్లపిళ్ల వేంకటశాస్త్రి	
13.	అనుబంధం - 3		
	శారదే నారాయణదాసు		216
		శ్రీ దువ్వూరి వేంకటరమణశాస్త్రి	
14.	అనుబంధం - 4		
	పుంభావ సరస్వతి శ్రీమదజ్జాడ ఆదిభట్ట నారాయణదాసు		218
		డా॥ శంకర శ్రీరామారావు	
15.	అనుబంధం - 5		
	నారాయణ స్మృతి		220
		శ్రీ పాతూరి మధుసూదనుడు	

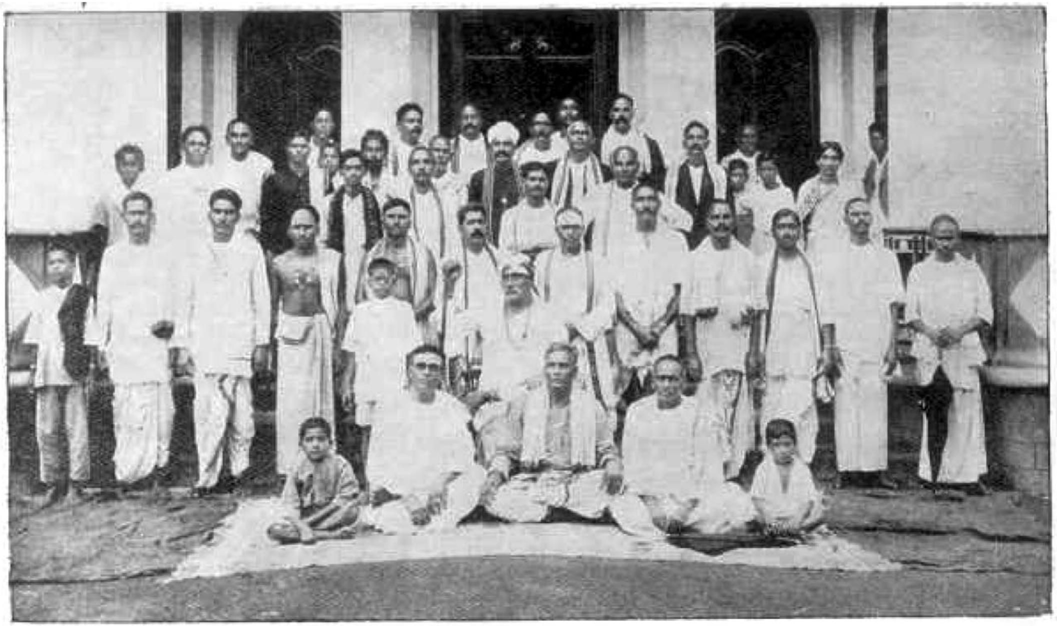

గుంటూరు గాయకసభ

27-06-1931

మనవి మాటలు

శ్రీమదజ్ఝాడాదిభట్ల నారాయణదాసవర్యులు రూపెత్తిన కళావతారం అని అనేకులు రాసిన వ్యాసాలలోనూ, కొంతమంది మహానుభావుల స్వీయచరిత్రలలోనూ చదవడంతో; చిననాటినుండి అలవడిన హరికథా శ్రవణంలో దాసుగారికి జైకొట్టందే కథ ముందుకు కదలక పోవడం గమనించడంతో ఈ దాసుగారి గురించి మరికొంచెం తెలిస్తే బాగుండు అనుకొంటుండేవాడిని. వారు 'నా యెఱుక' పేరుతో రాసిన స్వీయచరిత్ర ప్రచురించబడిందని తెలిసి పుస్తక సంపాదన ప్రయత్నం చేశాను. బాపట్ల, గుంటూరు ప్రభుత్వ గ్రంథాలయాలలో, పఠనాసక్తులైన మిత్రులవద్ద నా ప్రయత్నం ఫలించలేదు. "చిత్రం మహాచిత్రం అనే ఒక కథ ఉండేది". అని మధురవాణి చెప్పినట్టు ఇంత లోకోత్తరపురుషుని కథ దొరకకపోవడం విచిత్రంగా ఉండేది. 1996లో పొటమరించిన కోరిక 2003లో గానీ తీరలేదు.

అప్పటికి అన్నమయ్య గ్రంథాలయం అవతరించలేదు. సేకరించిన గ్రంథసంచయమంతా లంకా సూర్యనారాయణగారి ఇంటిపంచలోనే ఉంది. అడగగా పైకప్పుని తాకే 'గ్రంథగుట్ట'నుండి పుస్తకాన్ని పెళ్లగించి, వారంలోగా వాపస్ చేయాలనే వార్నింగ్‌తో ఇచ్చారు. ఐనా అది నావద్దనే బహువారములు ఉండిపోయింది. పుస్తకం నాకెరుక కాకపోవడమే అందుకు కారణం.

చదివాను. ఒకటికి రెండుతడవలు చదివాను. సంధి జరగగా ఏర్పడిన రూపాలు, వాక్యనిర్మాణక్రమం, సర్వేయర్ గొలుసులోని లింకులులాగా ఒకదానికొకటి పెనవేసుకుపోయిన సుదీర్ఘ వాక్యాలను నేను మొదట్లో అర్థం చేసుకోలేకపోయాను. దీనికి తోడు అలవిమాలిన అచ్చుతప్పులు (ఈ ప్రచురణలోనూ లేవనే గ్యారంటీ ఏమీ లేదు), పదాలమధ్య స్పేసింగ్ సరిగా లేకపోవడం కూడా ఇబ్బందికి దోహదపడింది. కొన్ని మాండలిక పదాలకు అర్థాలు చివరలో ఇచ్చారు కానీ వాటిలో "పిల్లి అంటే మార్జాలం" బాపతువే ఎక్కువగా ఉన్నాయి.

దాసుగారు స్వంత విషయంలో ఎంత బోళాగా వున్నారో ఇతరుల పేర్లను అంత గుంభనగా ఉంచారు. సంఘటనలను సర్వనామాలతోనే సరిపుచ్చారు. "అతడు, ఆ ప్రసిద్ధపురుషుడు, నియోగి పంతులు, శ్రీవైష్ణవుడు, మహారాజా, మునసబు, చిత్రవివాహకర్త" ఇలాంటి సంబోధనలే. ఆ ప్రస్తావించబడిన వారు ప్రసిద్ధ వ్యక్తులని తెలుస్తూనే ఉంది. ఎవరో తెలియదు. మొదటి కన్యాశుల్కం ప్రతిని వివరణలతో బంగోరె ప్రచురించినట్టు 'నా యెఱుక'ను కూడా ఎవరన్నా ప్రచురిస్తే బాగుండు అని అనుకొనేవాణ్ణి. ఇన్నాళ్లకు ఆ అవకాశం అదృష్టం నాకే కలగడం ఏనుగెక్కిన సంబరాన్ని అనుభూతిలోకి తెచ్చింది.

ప్రచురణలో మొదటి సందేహం ఇంటిపేరుతోనే ప్రారంభం. మధునాపంతుల సత్యనారాయణ, దువ్వూరి వేంకటరమణశాస్త్రి, విశ్వనాథ సత్యనారాయణ, యస్వీ జోగారావు

గార్లు ఆదిభట్ట అన్నారు. ఆంధ్రపత్రిక, గుండవరపు లక్ష్మీనారాయణగారు ఆదిభట్ల అన్నారు. చెళ్లపిళ్లవారు అదీఇదీ రెండూ అన్నారు. దాసుగారి హరికథల సంకలనంలో అట్టమీద ఆదిభట్ల అని, లోపల ఆదిభట్ట అని ఉన్నది. దాసుగారు ఒక హరికథకి రాసిన ముందుమాటలో ఆదిభట్ట అని అన్నారు. తెలుగు సంతకంలో ఆదిభట్ట అని, ఇంగ్లీషు సంతకంలో ఆదిభట్ల అని ఉన్నది. నా యెఱుకలో ప్రత్యేకంగా ఇంటిపేరు చెప్పలేదు కానీ ద్విపదలో ఆదిభట్ల అని చెప్పారు. ఈ సంకలనంలో ప్రత్యేకంగా రచయిత రాసినచోట తప్ప (అనుబంధాలలో) మిగతా చోట్ల ఆదిభట్ల అని ప్రయుక్తమైంది. అదీగాక తిప్పాభట్ల, జన్నాభట్ల, పప్పుభొట్ల, త్రిపురారిభట్ల అనే ఇంటిపేర్లే ప్రసిద్ధంగా ఉన్నాయి (కాల్నాథభట్ట అని మినహాయింపు లేకపోలేదు). ఇంటిపేరులో "ట్ట" "ట్ల" ఏది ఉన్నా దాసుగారికి వచ్చిన సేగి ఏమీలేదనుకోండి.

దాసుగారి స్వీయచరిత్రను 1953లో కొంత భాగం, 1955లో మిగిలిన భాగం ఆంధ్రపత్రికలో ప్రకటించారు. 1955లో ప్రచురిస్తున్నప్పుడు ఉపాధ్యాయులవారు అందజేశారని బాక్సులో పేర్కొన్నారు. వీరు దాసుగారి మనుమడు ఉపాధ్యాయులు సూర్యనారాయణగారు అయి వుంటారు. ఆంధ్రపత్రికలో నా యెఱుకను నియమిత కాలవ్యవధులలో ప్రచురించలేదు. రెండురోజులకొకసారి, మూడురోజులకొకసారి ప్రచురించారు. పత్రికలో పెట్టిన శీర్షికలు రాతప్రతిలోనివి కాక పత్రికవారే పెట్టారు అనిపిస్తున్నది. పైగా ఇందులో దాసుగారి అనుభవాలను కాలక్రమంగా కూడా ప్రచురించలేదు.

1976లో యస్వీ జోగారావుగారి సంపాదకత్వంలో కర్రా ఈశ్వరరావుగారు 'నా యెఱుక'ను ప్రచురించారు. ఆంధ్రపత్రికలో కనబడిన కొన్ని అచ్చుతప్పులు యథాతథంగా జోగారావుగారి ప్రతిలోను కనబడటంచేత వారు ఆంధ్రపత్రికలోని ప్రచురణనే మూలంగా తీసుకొని ఉంటారనుకోవాలి. కొన్ని మాండలిక పదాలకు అర్థాలిచ్చారు. అచ్చుతప్పులు, స్పేసింగ్ సమస్య ఇందాకే ప్రస్తావనకొచ్చాయి.

ఈ ప్రచురణలో నాకు తెలిసినంతమటుకు అచ్చుతప్పులు సవరించాను అనుకొంటున్నాను. పరిశీలన, పరిశోధన వంటి పెద్దమాటల జోలికి పోక ఏవో పెద్దల ద్వారా, పుస్తక పఠనం ద్వారా తెలుసుకొన్న కొన్ని వివరణలను పాదసూచికలుగా దాసుగారి పప్పుతో నా పొట్టుకూడా చేర్చాను. కొన్ని ఫోటోలు సమకూర్చాను. అధ్యాయాలుగా విభజించాను. అంతటి మహానుభావుని జన్మస్థలాన్ని సందర్శించాలనే కుతూహలంతో అక్కడేమీ ఉండదని తెలిసికూడా – అజ్జాడ, విజయనగరం ప్రాంతాలు మిత్రులతో కలసి చూసొచ్చాను. అక్షరాలలో ఒదగని డా॥ బొమ్మిడాల శ్రీకృష్ణమూర్తిగారి సౌజన్యం, ఎన్.కె. బాబు నిర్వహణ చాతుర్యంతో ఇది సాధ్యపడింది.

గాయకుడు దురదృష్టవంతుడేమో! రెండువేల ఏళ్లక్రితం నాటి అజంతా చిత్రాలు అలరిస్తూనే ఉన్నాయి. పన్నెండువందల ఏళ్లనాటి కైలాసగుహ కనువిందు చేస్తూనే ఉంది. వెయ్యేళ్లనాటి నన్నయగారు మహాభారతంలో దర్శనమిస్తూనే ఉన్నాడు. డెబ్బైయేళ్ల క్రితం వరకు

జీవించిఉన్న దాసుగారి కంఠం మనం విననోచలేదు. గ్రామఫోన్ రికార్డుల యుగం ప్రారంభం అయ్యాక ఎంతోమంది మహానుభావుల కంఠాలు రికార్డు చేయబడ్డాయి కదా! దాసుగారి కీర్తి దేశం నలుమూలలా స్వైరవిహారం చేసిందే. వారి హరికథ ఎందుకు రికార్డు కాలేదు! ఈయనే ఇష్టపడలేదా? వారే సంప్రదించలేదా? నాకు ఒక కారణం మనసుకు తట్టింది. దాసుగారి పాటను మైసూరు మహారాజు స్వయంగా రికార్డు చేశాడు. ఆ రికార్డు అగ్నిప్రమాదంలో కాలిపోయింది. సెంటిమెంటుగా భావించి దాసుగారు రికార్డులు ఇవ్వలేదేమో! యు.ఏ. నరసింహమూర్తిగారు మాత్రం తను నలభైయేళ్ల క్రితం మద్రాసు రేడియో స్టేషన్ ప్రసారం చేయగా దాసుగారి కథ విన్నానని గట్టిగా చెబుతున్నారు.

దాసుగారి హరికథ వినడానిక నోచుకోకపోయినా చదవడానికి అందుబాటులో ఉన్నాయి. పదకొండు కథలు చెప్పానని దాసుగారు ఒకచోట రాశారు. 1929లో ప్రచురించిన అంబరీష చరిత్రము ముందుమాటలో “ఇందుతో బది విరచించినాడను” అన్నారు. 1936లో ఒక వ్యాపార ప్రకటనలో సరస్వతీ బుక్‌డిపో వారు ఎనిమిది కథలు కలిపి బౌండ్‌గా 5 రూపాయల 8 అణాలకు కొనవచ్చునని తెలిపారు. సరస్వతీ బుక్‌డిపోవారే 1929 నుండి 1958 వరకు ప్రచురించిన హరికథలు ఏడింటిని కలిపి ఒక బౌండ్‌గా అమ్మారు. దీనిలోని కథలు : 1. శ్రీజానకీశపథము, 2. హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము, 3. భీష్మచరిత్రము, 4. ప్రహ్లాదచరిత్రము, 5. గజేంద్రమోక్షము, 6. అంబరీష చరిత్రము, 7. మార్కండేయచరిత్ర. వ్యాపార ప్రకటనలో ఉన్న రుక్మిణీ కల్యాణం 1958 నాటి బౌండ్‌లో లేదు. ఇవిగాక ధ్రువచరిత్రము, గౌరమ్మపెండ్లి, గోవర్ధనోద్ధరణము, సావిత్రీచరిత్రము, యధార్థరామాయణము అనే తెలుగు హరికథలు, శ్రీహరికథామృతమ్ అనే సంస్కృత హరికథ చెప్పారు. మొత్తం 13 తెలుగు హరికథలు, ఒక సంస్కృత హరికథ. మరి దాసుగారు ద్విపదలో పదకొండే చెప్పానన్నారు. ఆ ద్విపద చెప్పింది మరీ చిన్నవయస్సులో కాదు. డెబ్భైయేళ్ల వయస్సులో.

సరస్వతీ బుక్‌డిపో వారు వేసిన ఏడు హరికథలను చదవగా ‘నా యెఱుక’ లో శైలికి, హరికథా రచనాశైలికి చాలా తేడా కన్పించింది. పద్యం, పాట చాలా సందర్భాలలో ఎంతో సులభశైలిగా నడిపారు. సాధారణ భాషా జ్ఞానంతోకూడా వాటిని అర్థంచేసుకొని ఆనందించవచ్చు. మళ్లీ మధ్యమధ్యవచ్చే వచనం 'నా యెఱుక' శైలిలో ఉంది. కావ్యాలకు తీసిపోని ఈ హరికథలను కొద్దిపాటి వ్యాఖ్యానంతోనైనా తిరిగి ముద్రించవలసిన అవసరం ఉంది. మరుగునపడిన ఎన్నో అచ్చతెనుగు పదాలు బయటపడతాయి.

భాషాదృష్టితో చూస్తే ఇప్పటి తెలుగు భాషోద్యమకారులకు దాసుగారు ‘వేల్పుచెట్టు’ వంటివారు. సంస్కృత పదాలను వీలైనంత వర్జించి తెలుగుపదాలకే పట్టం కట్టారు. పేడకళ్లేరడానికి వచ్చిన పిల్లను “కరీషకరండవాహిని” అని పిలిచిన దాసుగారు రక్తాక్షి సంవత్సరాన్ని నెత్తురుకంటి యేడాది అని, శ్రావణమాసాన్ని తూపుచుక్కనెల అని, ఘడియకు కంగు అని రాసేటంతగా శైలిలో మార్పు వచ్చింది. ఈ తేడా వారి వచన రచనలలోనూ కనబడుతుంది.

'నా యెఱుక' కాకుండా దాసుగారివి నాకు తెలిసినంతమటుకు మూడు వ్యాసాలున్నాయి. హరికథ, మంచిబ్రతుకు, సంగీత సాహిత్యోభయ విద్వదాహ్వానము. ఈ మూడు ఆంధ్రపత్రికలో ప్రకటించారు. ఇవికాక అంబరీష చరిత్రముకు రాసిన ముందుమాట. ఒక వ్యాసంకన్నా మరో వ్యాసంలో సంస్కృతంకన్నా తెలుగుదనం పెరుగుతూ వచ్చింది. నాదృష్టిలో మంచిబ్రతుకు, దాసుగారి శతజయంత్యుత్సవ సంచికలో ప్రచురించిన మిన్నికంటి గురునాథశర్మగారి "విరిదోయిలి" అచ్చతెలుగు వచన రచనకు మచ్చుతునకలు. అంటే అదే శైలిని అనుకరించాలని కాదు. అది సాధ్యం కాదు. సంస్కృత భాషా సహాయం లేకుండానే తెలుగుభాషకి భావజాలవ్యక్తీకరణ సామర్థ్యం ఉన్నదని ఆ వ్యాసాల ద్వారా మనం అర్థం చేసుకోవచ్చు.

ఈ గ్రంథ ప్రచురణలో కొద్దిగా ఇబ్బంది పెట్టినది దాసుగారి గురించి వివిధ వ్యక్తులు రాసిన వ్యాసాలలో దొరలిన దొసగులు. 'నా యెఱుక'లో స్పష్టంగా ఉన్న సంగతులుకూడా వ్యాసాలలో మారిపోయి కనబడుతున్నాయి. 'నా యెఱుక' తరువాత సంగతులలో ఒకే సంఘటనను ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క విధంగా రాయటం కనబడింది. ఆయా సంఘటనలలోని వ్యక్తులను ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్కవిధంగా పేర్కొన్నారు. వాటి గురించి యెత్తుకొని సందేహాలు వెలార్చడం ప్రారంభిస్తే తెమలదని సూచనప్రాయంగా చెప్పి విరమిస్తున్నాను. తిరుపతి వేంకటకవులకీ ఈ తిప్పలు తప్పలేదు. చెళ్లపిళ్లగారు బ్రతికుండగానే వారి జీవితంలో జరగనివి కూడా జరిగినట్లు రాస్తుంటే – అవి వారికి గొప్పకలిగించేవే అయినాకూడా ఆయన కలుగజేసుకొని కొన్ని వ్యాసాలలోని సంగతులు చెప్పి అవి జరగలేదని ఎందుకలా రాస్తారని మందలించవలసి వచ్చింది. మచ్చుకి ఒక అంశాన్ని ప్రస్తావించకుండా ఉండలేను.

దాసుగారి మైసూరు ప్రయాణమును ఇలా అంశాలవారీగా చూడవచ్చు.

1. బెంగుళూరులో మైసూరు మహారాజా సమక్షంలో హరికథ చెప్పటం.
2. మైసూరు వెళ్లి కోటలో హరికథ చెప్పటం.
3. దాసుగారి పాటను రాజు రికార్డు చేయటం.
4. కడియాలు, శాలువలు, వెయ్యిరూపాయలు బహుమానం పొందటం.

Mysore as a seat of music (revised and enlarged edition) అనే గ్రంథంలో (రచన – డా॥ఎమ్.బి. వేదవల్లి, చెన్నై) మొదటి సంఘటన చామరాజు–10 కాలంలో జరిగినట్లు, 2, 3, 4, సంఘటనలు చామరాజు కొడుకు, అతని తరవాత రాజు అయిన కృష్ణరాజ వడయర్–4 కాలంలో జరిగినట్లు రాసారు. దాసుగారు 'నా యెఱుక'లో ఇవన్నీ చామరాజే చేశాడని చెప్పినా ఈ పొరపాటు దొర్లింది. పొరపాటు అని తెలుస్తున్నప్పటికి నిర్ధారించుకోవడానికి ఇంచుక శ్రమపడవలసి వచ్చింది. ఒక పొరపాటు ముద్రణలో దొర్లితే దానిని రిఫరెన్సుగా గ్రహించినన్నాళ్లు ఆ పొరపాటు అలా వ్యాపించి నిజంలాగా స్థిరపడిపోయి అసలు సత్యం మరుగునపడుతుందని ప్రత్యేకంగా చెప్పే పనేమున్నది?. దోషప్రకరణం నుండి ఈ ఉదాహరణతో వైదొలగుతాను.

దాసుగారు – గుంటూరు ముచ్చట ఒకటి ప్రస్తావించి తీరాలి. 27-6-1931 నాడు గుంటూరులో జరిగిన ఆంధ్రగాయక మహాసభకు దాసుగారు అధ్యక్షులు. ఆ ఛాయాచిత్రం ఈ పుస్తకం ప్రారంభంలోనే ఉంది. అప్పుడు దాసుగారు బ్రహ్మాండమైన పద్యప్రసంగం చేశారట. అంతకు ముందే ఆంధ్రపత్రికలో దాసుగారు ప్రకటించిన "సంగీత సాహిత్యోభయ విద్వదాహ్వానము"పై హరినాగభూషణంగారు అనే గొప్ప సంగీత విద్వాంసుడు పత్రికలలో విరుచుకుపడ్డారు. క్రమంగా రాతలయుద్ధం వ్యక్తిగత విషయాలు తడమటంలోకి దిగింది. ప్రకటించిన దాసుగారు నిమ్మకు నీరెత్తినట్లు ఇక దానిపై స్పందించలేదు. నాగభూషణం గారు తూలారనే చెప్పాలి. దాసుగారి నాగభూషణంగారి అభిమానవర్గాలు వ్యాసాలతో హోరాహోరీ సంగ్రామం చేశారు. ఈ వర్గాలలో ఉన్నది నస్మరంతులు, లాకాయలూకాయలు కాదు. దిగ్దంతులు. ఇద్దరినీ అమితముగా ఇష్టపడే, గౌరవించే చెళ్లపిళ్లవారు "అనునయము" రాసి ఇరువురిని ఊరుకోబెట్టడానికి ప్రయత్నించారు. నాగభూషణంగారిని తొందరపడ్డావనడం, దాసుగారిని అలాగనడం తగదని, ఇకచాలు ఊరుకో అని "అనునయం"లో మెత్తగా అనడం మనం స్పష్టంగా గమనిస్తాం.

చివరకు గుంటూరులో జరిగిన ఆంధ్రగాయక మహాసభలో గాయకసార్వభౌమ పారుపల్లి రామకృష్ణయ్య పంతులుగారి అధ్యక్షతన ప్రత్యేకంగా ఒక సభ జరిపి నాగభూషణంగారి రాతలను ఖండిస్తూ ఏకగ్రీవ తీర్మానం చేశారు. అప్పటికి గానీ నాగభూషణంగారు దిగివచ్చి దాసుగారికి దాసోహం చెప్పడంతో కథ కంచికి చేరింది. మొత్తం ఈ రగడలో దాసుగారు ఎక్కడా కలగచేసుకోవడం మనం గమనించము. ఓర్పుగా ఊరుకొన్నారు. 'నా యెఱుక'లో దాసుగారు చెప్పుకొన్న తొలినాటి దుందుడుకుతనం తగ్గి వయస్సు వచ్చేకొద్దీ ఎంత తాలిమి నేర్చారో ఈ సంఘటన ద్వారా తెలుస్తుంది.

కొంతమంది దృష్టిలో ఇవి దాసుగారి దోషాలుగా కనబడవచ్చు.

1. నల్లమందు, బ్రాందీ వంటి మత్తుపానీయాలకి చిన్ననాడే అలవాటుపడ్డారు.
2. వేశ్యాగమనం.
3. స్త్రీవిద్య, వితంతువివాహ నిరసన.

దాసుగారు జీవించిఉన్న రోజుల దృష్ట్యా చూస్తే వీటిని వ్యక్తిదోషాలుగా పరిగణించలేము. సమాజంలో ప్రబలంగా ఉన్న దోషాలు కొన్ని వారిని కొంతకాలం ఆవహించాయి. పైగా వాటిలో ఆయన ఆజీవితమూ మగ్నమై పోలేదు. ఇరవైయేళ్ల నుండి అవన్నీ తననుండి తొలగిపోయాయని చెప్పుకొన్నారు.

అప్పట్లో కాశీ తరువాత ప్రశస్తమైన నల్లమందు, గంజాయికి విజయనగరమే పెద్దదిక్కు. రాజుకూడా ఆ వ్యసనానికి లోబడినవాడే. బ్రిటీష్ అధికారులు, వారి కార్యాలయాలు ఉండే ఊళ్లల్లో మేలురకమైన మద్యాలు అందుబాటులో ఉంటాయట. ధనికులు, అధికారులు, జమీందారులతో నిత్యసహవాసంలో ఉన్న దాసుగారికి – దేన్నైనా సులభంగా తగిలించుకోగలగటం,

వదిలించుకోగలగటం సహజప్రకృతిగాగల దాసుగారికి ఈ అలవాట్లు అంటడంలో ఆశ్చర్యం లేదు. ఇక వేశ్యాగమనం. కందుకూరి వీరేశలింగంగారి స్వీయచరిత్ర; వారివి, చిలకమర్తివారివి ప్రహసనాలు, సాక్షి వ్యాసాలు సమాజంలో వేశ్యాలంపటత్వం ఎలా అల్లుకుపోయిందో వైనాలుగా చెప్పారు. దాసుగారి సమకాలీన సమాజంలోని వ్యసనాలు రెండూ ఆయనకి పట్టుబడ్డాయి. గొప్ప ఏమిటంటే ఎంతచిన్నతనంలో వాటిని అలవాటు చేసుకొన్నారో అంత పెందలాడే ఆయన వాటికి ఉద్వాసన చెప్పడం.

స్త్రీవిద్య, వితంతు వివాహ నిరాకరణ గురించి ఇప్పుడుకూడా మనలో వ్యతిరేకభావాలు ఉన్నవారు లేకపోలేదు. పుట్టింది సనాతన సంప్రదాయ కుటుంబం, నేర్చినది పౌరాణికవిద్య. పాతివ్రత్యం అంటే ఎలా ఉండాలో హరికథలలో నిరంతరం చెబుతూ ఉండటం, వితంతువివాహ సమర్థన రెండూ విరుద్ధ అంశాలు. ఎలా పొసగుతాయి. స్త్రీవిద్య ఎలా వుండాలో ఆయన ఊహ వేరు. దేశకాలపాత్రములు అంటారే – ఆదృష్టితో చూస్తే దాసుగారి ప్రవర్తన దూష్యమని నేననుకోను. గురజాడ కన్యాశుల్కంలో ఒక గిరిజనపాత్రనైనా ప్రవేశపెట్టలేదని, శ్రీశ్రీ స్త్రీవాదం, దళితవాదం గురించి ఒక్కముక్కైనా అనలేదని వాపోవడానికి దాసుగారిని తప్పుపట్టడానికి పెద్ద తేడా లేదు. దాసుగారికి ఆంతరికప్రవర్తన బాహిరప్రవర్తన అంటూ రెండూ లేవు. అంతా ఏకబయలు. రాసిక్యంలోనూ వైరాగ్యంలోనూ ఒకే కంఠదఘ్నత ప్రదర్శించగల స్వభావం వారిది.

'నా యెఱుక' కాకుండా దాసుగారి గురించి తెలుసుకోవడానికి ఈ పుస్తకాలు కూడా తోడ్పడతాయి.

1. ఆంధ్ర రచయితలు – మధునాపంతుల సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు.
2. కథలు గాథలు రెండవభాగం – శతావధాని చెళ్లపిళ్ల వేంకటశాస్త్రి
3. హరికథా పితామహ శ్రీమదజ్జాడాదిభట్ల నారాయణదాస శతజయంత్యుత్సవ సంచిక సంస్కృతి సమితి, చీరాలవారి ప్రచురణ.
4. నారాయణ దర్శనం – డా॥ గుండవరపు లక్ష్మీనారాయణ
5. శ్రీమద్రామాయణ హరికథా గానయజ్ఞం ప్రత్యేక సంచిక (దీనిలో ఎక్కువ వ్యాసాలు శతజయంతి సంచికనుండే తీసుకొన్నారు.)
6. శ్రీ ఆదిభట్ట నారాయణదాసు సారస్వత నీరాజనము – సంపాదకులు యస్వీ జోగారావు
7. నాట్యకళ – ఆదిభట్ట నారాయణదాస ప్రత్యేక సంచిక, ఫిబ్రవరి 1965

చివరలో కొన్ని అనుబంధాలు ఉన్నాయి. మొదటిది 'నా యెఱుక' కాకుండా దాసుగారి వచనానికి ఉదాహరణగా ఉండే హరికథ అనే వ్యాసం. దాసుగారి వంశములో పూర్వులను గురించిన సాక్షి వ్యాసం, చెళ్లపిళ్లవారి వ్యాసభాగం, 'ట'కార ప్రయోగంతో కాకుండా దాసుగారిని ప్రత్యక్షంగా చూసి శంకర శ్రీరామారావు, దువ్వూరివారు చెప్పిన సంగతులు చేర్చాను. దాసుగారు కైలాసవాసులైనప్పుడు ఆంధ్రపత్రికలో ప్రచురించిన స్మృతి చివరి అనుబంధం.

సుమారు రెండేళ్లనుండి ఈ పుస్తక ప్రచురణకు గట్టి ప్రయత్నం చేశాను జీవిత చరిత్రలను

వెల్లువగా వేసిన ఒక సంస్థద్వారా, ఇద్దరు మిత్రులద్వారా. అందరూ చిత్తశుద్ధికలవారే. ఒక్కరుకూడా నా ప్రతిపాదనను తిరస్కరించలేదు. అయినా పని జరగలేదు. చివరకు మిత్రమండలి ద్వారా ప్రచురణ సంతోషదాయకం. అవకాశం కలిసివస్తే దాసుగారి అచ్చతెలుగు నిఘంటువు "సీమపల్కువహి" ముద్రించాలనే కోరిక ఉంది.

కాపీరైట్ అని శాస్త్రానికి ఏదో ఉంచాము. దాసుగారి పుస్తకానికి కాపీరైట్ అంటూ ఏమీలేదు. దీనిని రాసి నూరో, నూటపదేళ్లో. దాసుగారు యశఃకాయులై అరవైఏడేళ్లు. ఆంధ్రపత్రికలో సీరియల్‌గా ప్రచురించి యాభైనాలుగేళ్లు దాటాయి. అంతకుముందు కొంతభాగం ప్రచురించబడింది గాని పోబడి తెలియలేదు. ఇంతకంటే మంచిరూపంలో ఎవరు ఎప్పుడు ప్రచురించినా సంతోషమే.

డాక్టర్ బొమ్మిడాల శ్రీకృష్ణమూర్తి, శ్రీ గద్దే మంగయ్య, డాక్టర్ యు.ఏ. నరసింహమూర్తి, డాక్టర్ సిహెచ్.లక్ష్మణచక్రవర్తి, శ్రీ ఎన్.కె. బాబు, శ్రీ అరిశెట్టి సాయిప్రసాద్, శ్రీ శ్రీనివాసుల శ్రీకృష్ణభగవాన్, దాసుగారి విద్యాఔద్ధత్యం ద్యోతకమయ్యే ముఖచిత్రరచన చేసిన గిరిధర్‌గౌడ్ గారు – ఈ మహానుభావులు కృతజ్ఞతలు ఆశించరుగానీ చెప్పడం వలన నా కృతఘ్నత వెల్లడి కాకుండా ఉంటుంది. వీరందరూ నాయెడల ప్రదర్శించే అభిమానానికి కారణం "వ్యక్తి జన్మాంతర ప్రీతిమ్ మనస్సిన్న హృద కారణమ్". అంతకు మించి మరేమీ లేదు. మంజూషికారత్నం గుంటూరు అన్నమయ్య గ్రంథాలయం పరామర్శ గ్రంథాలిచ్చింది.

ఒక ప్రాకృతకవి ఇలా బాధపడ్డాడు.

దుఖ్ఖం కీరయి కవ్వం
కవ్వమ్మి కియే పయుంజాణా దుఖ్ఖం
సంతే పయుంజమాణే
సోయారో దుల్లహా హెూంతి

కావ్య రచన దుఃఖంతో కూడుకొన్నది. కావ్యరచన పిమ్మట దాని ప్రయోగం మరీ దుఃఖకరం. ఒకవేళ ప్రయోగించినా శ్రోతలు దుర్లభులు. దీనిలో కావ్యరచన – గ్రంథ ప్రచురణ; కావ్యప్రయోగం – అమ్మకం; శ్రోతలు – పాఠకులు అనుకొన్నాకూడా ఈ గాథ భావం ఇప్పటికీ సరిపోతుంది. ఈ ఇబ్బంది 'నా యెఱుక'కు కలుగదని ఆశిస్తున్నాను. ఈ ప్రచురణలో ఏవైనా దోషాలు దొర్లినట్లు సహృదయ పాఠకులు గమనిస్తే మన్నించమని దోయిలి ఒగ్గుతున్నాను.

నందన ఆషాఢ శుద్ధ అష్టమి — భవదీయుడు

27.06.2012, గుంటూరు. — **రవికృష్ణ**

తెలిచిన పుస్తకం

స్వీయచరిత్రలు చరిత్రఖనులు, సాంస్కృతిక నిధులు. మానవాళికి మార్గోపదేశకాలు. మన పూర్వులకు దైవంమీద ఉన్న విశ్వాసం మానవుడిమీద లేని కారణం చేత మహనీయులు సైతం తమ జీవిత విశేషాలను తరువాతి తరాలవారికి కోసం భద్రపరచాలనుకోలేదు. అల్పమైన మానవ జీవన సంగ్రథనం కంటే అనంత కళ్యాణగుణధాముడైన పరమాత్ముని సంకీర్తనమే ప్రధానమని వారికి తోచింది. పాశ్చాత్యుల బుద్ధి ఇందుకు భిన్నమైనది. సమాజ జీవనంలోని ప్రముఖ రంగాలలో అవిశ్రాంతమైన కృషిచేసి అపూర్వమైన అనుభవ పరంపరను తమలో అస్థిగతం చేసుకొన్న మహాపురుషుల జీవితానుభవాలు భావితరాలకు భవ్యోత్సవాన్ని కలిగిస్తాయని వారు భావించారు. తాత్త్వికులు, మహాకవులు, చారిత్రకులు, రాజనీతిజ్ఞులు, కళాకుశలురు – ఇలా వివిధరంగాలకు చెందిన విఖ్యాత పురుషులెందరో తమ జీవితచరిత్రలను రాసుకున్నారు. వారి కోవలో మరికొందరు సామాన్యులు కూడా స్వీయచరిత్ర రచనకు పూనుకొన్నారు. స్వీయచరిత్ర అనే సాహిత్య ప్రక్రియ ఆధునిక యుగంలో బాగా విస్తరించింది. ఆంగ్లవిద్యాభ్యాసంతో భారతీయ సాహిత్యంలో కూడా ఈ ప్రక్రియ పాదం మోపింది.

ఏ భాషలో ఎక్కువ స్వీయచరిత్రలు పుడతాయో ఆ భాష సుసంపన్నమవుతుంది. తెలుగు సాహిత్యానికి ఈ ప్రక్రియను పరిచయం చేసిన ప్రథమ పురుషుడు శ్రీమదాజ్ఞాడ ఆదిభట్ల నారాయణదాసు. ఆ గ్రంథం పేరు 'నా యెఱుక'. ఇది తెలుగులో రాసిన మొదటి స్వీయచరిత్ర. ప్రచురణలో మూడవ స్వీయచరిత్ర. తొలిరోజులలో పత్రికాముఖంగా విడతలు విడతలుగా వెలువడిన దాసుగారి స్వీయచరిత్ర ప్రథమ ముద్రణం 1976 జనవరిలో సంపూర్ణ గ్రంథరూపంగా వెలుగుచూసింది. ఇప్పుడు రవికృష్ణ సంపాదకత్వంలో రెండవకూర్పు వెలువడింది. ఈ రెండుకూర్పులు గుంటూరు పట్టణం నుండే వెలువడటం కాకతాళీయమని కొందరనుకోవచ్చును. గుంటూరు పురవాసులకు నారాయణదాసుగారి పట్లగల విశేషగౌరవాదరాలే, భక్తిప్రపత్తులే అందుకు కారణమని నేననుకుంటాను. మొదటి కూర్పులో నా గురువు ఆచార్య యస్వీ. జోగారావుగారు సంపాదకీయభూమికను సంతరించే అవకాశాన్ని పొందారు. రెండవ కూర్పులో ముందుమాటను అందించే అదృష్టాన్ని నేను దక్కించుకొన్నాను. ఇదీ కాకతాళీయమని నేననను. అటు నా గురువు ఆశీస్సు, ఇటు నా సాహితీమిత్రుడు రవికృష్ణ ఆదరము నాకీ మహద్భాగ్యాన్ని కలిగించాయని నేను విశ్వసిస్తున్నాను. అందుకు వారిద్దరికి ముందుగా మనఃపూర్వకంగా ధన్యవాదాలు సమర్పించుకుంటున్నాను.

వంశకర్త ఆదిభట్టు తరువాత ఆ వంశంలో సుప్రసిద్ధుడు సూర్యనారాయణ. సూర్యనారాయణుని వరప్రసాదంతో పుట్టిన ఆ మహామహుడే తరువాత కాలంలో నారాయణదాసుగా అనశ్వరమైన కీర్తి ప్రతిష్ఠల నార్జించాడు. అంతవరకు వారి వంశం

End of Preview.

Rest of the book can be read @

http://kinige.com/kbook.php?id=1057

* * *